

Надія Баловсяк,
кандидатка педагогічних наук,
доцентка Школи журналістики та комунікацій,
Український католицький університет
balovsyak@ucu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-1810-7397>

ПОПУЛЯРНІСТЬ І ПОШИРЕННЯ КОНТЕНТУ У ВОЄННОМУ TELEGRAM-ПРОСТОРІ УКРАЇНИ

Під час російсько-української війни Telegram став одним із головних інструментів поширення інформації. Висока швидкість оновлення, відсутність алгоритмічного відбору контенту, простота у створенні каналів та їхньому адмініструванні зробили цей месенджер важливим елементом інформаційної екосистеми України. Проте, водночас, Telegram є не лише корисним інструментом оперативного інформування. Ця платформа характеризується також підвищеними ризиками поширення неперевіраних та маніпулятивних даних, пропагандистських меседжів й емоційно забарвлених повідомлень.

Ця популярність Telegram в українському сегменті вимагає ретельного аналізу, зокрема щодо тематичного розподілу контенту, який набуває найбільшої вірусності на цій платформі. Проведений у вересні 2025 року аналіз найпопулярніших публікацій на основі відкритих рейтингів платформи TGStat дав змогу простежити змістові тенденції та динаміку популярності дописів у найпопулярніших каналах в Telegram.

Платформа Telegram посідає унікальне місце в сучасній екосистемі цифрових комунікацій. Вона поєднує в собі риси месенджера, соціальної мережі та новинного середовища. Завдяки цьому офіційні повідомлення, журналістські матері-

али, аналітика, а часом й пропагандистські наративи чи фейкові повідомлення існують поруч. В часи війни це набуває особливої проблеми ще й тому, що саме на цій платформі інформація поширюється найшвидше та водночас найменше піддається перевірці. Для українського суспільства Telegram став не лише альтернативним інструментом отримання інформації, але й, у певному розумінні, проявом недовіри до класичних медіа. Український користувач Telegram часто виявляється перед дилемою: чи можна довіряти джерелу, яке водночас є «найшвидшим», і, водночас, «найменш контрольованим».

Під час війни у Telegram з'явилися канали державних інституцій, військових структур, регіональних адміністрацій і міських голів, які оперативно повідомляють про обстріли, евакуацію, гуманітарну допомогу чи зміни безпекової ситуації. Водночас цю ж платформу активно використовують російські пропагандисти, що маскуються під «українські» джерела. Особливою проблемою Telegram стали анонімні або напіванонімні канали, які поширюють часто неперевірений або маніпуляційний контент. Тож можна сміливо стверджувати, що Telegram в часи війни в Україні став місцем, де фронт проходить не лише фізично, а й когнітивно.

Однією з ключових загроз Telegram є не алгоритмічна, а структурна непрозорість платформи. На відміну від класичних соціальних мереж, тут відсутня стрічка новин і система рекомендацій — користувач бачить лише контент тих каналів, на які підписаний. Натомість поширення інформації відбувається через механізми репостів, перехресні згадки та мережу взаємопов'язаних каналів, що створює ефект «внутрішньої екосистеми». У результаті формуються замкнені інформаційні кола, де користувачі здебільшого споживають контент, що підтверджує їхні власні переконання. В умовах війни така сегментованість інформаційного простору сприяє поляризації та послаблює довіру до офіційних джерел.

Особливу небезпеку становить феномен псевдоанонімних адміністраторів великих каналів. Часто аудиторії в сотні тисяч підписників отримують новини від осіб, чия ідентичність неможливо перевірити. Така структура підживлює «телеграмну журналістику», в якій оперативність переважає над достовірністю, а «ексклюзив» — над етикою. Водночас частина цих каналів дійсно заповнює порожнечі офіційного інформування, швидко реагуючи на потреби суспільства. Це ще більше ускладнює розуміння та оцінку важливості Telegram в українській медіасистемі: він одночасно є і необхідним інструментом комунікації, і потенційною загрозою для інформаційної безпеки держави.

Відсутність централізованої модерації та слабка ідентифікація користувачів роблять Telegram сприятливим середовищем для інформаційних операцій і психологічних впливів. Російська пропаганда активно використовує платформу для просування вигідних наративів, створення ілюзії «внутрішньої критики» або «альтернативних джерел правди». Водночас український інформаційний простір реагує на це зростанням власної присутності, зокрема, волонтерських і журналістських ініціатив, які намагаються відновити довіру через фактчекінг, перевірку джерел і пояснення контексту. Таким чином, боротьба за достовірність у Telegram перетворюється на боротьбу за увагу, де перемогу визначає не лише істинність, а й швидкість поширення.

В умовах посилення впливу Telegram на формування суспільних настроїв та політичних оцінок особливої ваги набуває вивчення його змістових характеристик. Розуміння того, які саме теми, формати й типи повідомлень отримують найбільше поширення, дозволяє простежити не лише інформаційні уподобання аудиторії, а й потенційні канали маніпулятивного впливу. Таке дослідження важливе і з точки зору інформаційної безпеки, і для глибшого розуміння логіки сучасної цифрової комунікації, де межа між журналістикою,

пропагандою та громадянським активізмом дедалі частіше розмивається.

На продовження попереднього дослідження, у якому було проаналізовано особливості функціонування та змістові тенденції українського сегменту Telegram (зокрема найпопулярніших каналів, їхню динаміку та типологічні характеристики) (Баловсяк, 2025, с. 30), на цьому етапі роботи здійснено контент-аналіз найпоширеніших публікацій за вересень 2025 року. Дослідження проведено на основі публічних даних відкритого рейтингу TGStat — до уваги бралися дописи в українському сегменті Telegram, які найчастіше репостили (поширювали) на інших каналах. До вибірки увійшло 40 дописів — по 10 найпопулярніших за кількістю репостів у кожному з чотирьох тижнів місяця.

Контент-аналіз відібраних дописів дав змогу здійснити їхню типологізацію за п'ятьма основними категоріями:

- 1) **інформаційні військові зведення** — оперативні повідомлення про ситуацію на фронті, офіційні оновлення та зведення щодо перебігу бойових дій;
- 2) **інші інформаційні дописи** — новини соціального, політичного чи економічного характеру, не пов'язані безпосередньо з воєнною тематикою;
- 3) **аналітика, огляди та коментарі** — публікації, що містять прогнози чи пояснення подій;
- 4) **сумнівний, маніпулятивний або пропагандистський контент** — дописи із ознаками дезінформації, емоційного тиску чи цілеспрямованого політичного впливу;
- 5) **інше** — матеріали нейтрального характеру.

Підрахунок кількісного співвідношення публікацій кожного типу та їх порівняльний аналіз дозволили виявити низку характерних тенденцій щодо популярних дописів у Telegram. Отримані результати демонструють, які тематичні напрями викликають найбільший інтерес на платформі, а також відображають реакцію аудиторії на поточний інформаційний контекст.

Контент-аналіз Telegram-каналів, що увійшли до десятки найпопулярніших за охопленням у вересні 2025 року, засвідчив переважання інформаційних військових зведень над іншими типами публікацій — саме їх репостили найчастіше. Підрахунок кількості дописів різних категорій демонструє, що понад половину контенту становлять військові повідомлення (21 допис із загального числа в 40 проаналізованих). На другому місці за частотою — інші інформаційні дописи (7), далі — сумнівний або маніпулятивний контент (6), аналітичні та коментаторські матеріали (2), а також інші типи повідомлень (4).

Такий розподіл свідчить про те, що у воєнний період Telegram зберігає статус оперативного інформаційного ресурсу, зорієнтованого насамперед на швидку комунікацію та оновлення ситуації на фронті. Військові зведення стали основним жанром, що формує щоденну структуру інформаційного поля. Проте загалом аудиторія реагує також на інші дописи, зокрема новинні.

Водночас наявність сегмента сумнівного чи маніпулятивного контенту (приблизно 15 % загального обсягу) вказує на те, що пропагандистські та маніпуляційні повідомлення також не лише існують на платформі, але й викликають реакцію у аудиторії. Такі публікації найчастіше апелюють до емоцій, використовують елементи сенсаційності або неперевірені твердження, а часом й відверто проросійські наративи. Їхня присутність у проаналізованій вибірці підкреслює необхідність критичного сприйняття Telegram як джерела новин навіть у межах «українського сегменту».

Натомість аналітичні, оглядові та коментаторські матеріали виявилися найменш представленими в проаналізованій вибірці. Це пояснюється природою самої платформи, де переважає швидкість оновлення над глибиною аналізу, а основний формат подачі — короткі відомості. В цьому контексті Telegram постає як медіа для оперативної інформації, проте

яке може ускладнювати осмислення та сприйняття більш ширших тенденцій.

Отримані результати також підтверджують спостереження попередніх досліджень, згідно з якими структура популярного контенту в Telegram тяжіє до інформаційного мінімалізму і репродукує логіку «новин без редакцій». Така децентралізація сприяє швидкому поширенню повідомлень, проте водночас знижує рівень верифікованості та ускладнює розмежування між офіційними й неофіційними джерелами інформації.

Узагальнюючи, можна констатувати, що український воєнний сегмент Telegram у 2025 році характеризується домінуванням оперативно-інформаційних жанрів — насамперед військових зведень, які становлять понад половину контенту серед найпопулярніших публікацій. Помітна частка сумнівного або маніпулятивного контенту свідчить про змішаний характер Telegram-простору, у якому співіснують офіційні, громадські та неформальні джерела інформації. Така структура створює умови як для поширення корисних і достовірних повідомлень, так і для появи ризикових наративів, що впливають на громадське сприйняття війни.

Таким чином, Telegram у сучасних умовах функціонує як гібридна медіаплатформа, де офіційна інформація, військові зведення та дезінформація тісно переплітаються між собою. Надалі доцільно зосередити увагу на кількісному порівнянні стабільності різних типів каналів у рейтингах протягом тривалішого періоду, а також на вивченні змістових особливостей популярних публікацій.

Список використаних джерел

Баловсяк, Н. (2025). Анонімні та офіційні Telegram-канали в Україні: аналіз популярності під час гібридної війни. *Актуальні питання масової комунікації*, 37, 30–42. <https://doi.org/10.17721/cimc.2025.37.30-42>.

- Богданьок О. (2024, Вересень 7). Буданов: «Telegram — це загроза українській національній безпеці». Суспільне Новини. <https://suspilne.media/831223-budanov-telegram-ce-zagroza-ukrainskij-nacionalnij-bezpeci>.
- «Як функціонують та завойовують аудиторію телеграм-канали-мільйонники» — результати дослідження VIMK. (2023). Journalism Teachers' Academy. <https://www.jta.com.ua/news-and-reports/yak-funktsionuiut-ta-zavoyovuiut-audytoriiu-telehram-kanaly-milyonnyky-rezultaty-doslidzhennia-uimk>.
- Butyrina, M., & Temchenko, L. (2023). Телеграм як середовище просування російських дезінформаційних наративів: канали, методи, фрейми. *Communications and Communicative Technologies*, 23, 71–79. <https://doi.org/10.15421/292311>.
- Ukrainian media use and trust in 2022. (2022, November). Internews. https://internews.org/wp-content/uploads/2022/12/US-AID-Internews_Media-Consumption-Survey_2022_eng.pdf.